

DECYZJA

Działając na podstawie art. 17 pkt 1, art. 7, art. 77 § 1, art. 80, art. 84 § 1, art. 138 § 2, art. 142 i art. 144 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 ze zm.), art. 71 ust. 1 i ust. 2 pkt 2, art. 75, art. 77 ust. 7, art. 80 ust. 1 pkt 1, art. 85 ust. 1, ust. 2 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.) oraz § 3 ust. 1 pkt 40 lit. a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.) – Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Krośnie w składzie orzekającym:

Przewodniczący składu: Piotr Bogacz
Członek sprawozdawca: Marcin Wołczański
Członek: Mariusz Zając

po rozpatrzeniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 lipca 2015 r. odwołania Tadeusza Kotulaka prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Kotulak Tadeusz „Żwir-Bet” od decyzji Wójta Gminy Osiek Jasielski z dnia 27 marca 2015 r., znak: GPRiOŚ.6220.04.13.06.2015 w przedmiocie środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na wydobywaniu żwirów z piaskiem ze złoża „Pielgrzymka-Strykówki”, na działkach o nr ew. 43/1, 43/2 i 43/3 w miejscowości Pielgrzymka, gmina Osiek Jasielski, powiat jasielski, woj. podkarpackie,

postanawia:

- I. uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji,
- II. uchylić postanowienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 10 lutego 2015 r. znak: WOOŚ.4242.4.3.2014.AT-19.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 16 lipca 2013 r. (data prezentaty) Tadeusz Kotulak prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Kotulak Tadeusz „Żwir-Bet” (dalej zwany również „Inwestorem”) wystąpił do Wójta Gminy Osiek Jasielski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na wydobywaniu żwirów z piaskiem ze złoża „Pielgrzymka-Strykówki”, na działkach o nr ew. 43/1, 43/2 i 43/3 w miejscowości Pielgrzymka.

Przedsięwzięcie polega na wydobywaniu kruszywa naturalnego (żwirów i piasków) ze złoża „Pielgrzymka-Strykówki” o pow. 0,99 ha i udokumentowanych zasobach 66.005,8 Mg. Planowane roczne wydobycie kształtować się będzie na poziomie do 20.000 m³. Złoże jest zawodnione, gdyż pod wodą znajduje się około 34,6 % złoża. Warstwa zawodnionych żwirów wynosi średnio około 1,3 m. Droga dojazdowa do złoża prowadzi utwardzoną drogą gminną. W granicach działek brak jest zabudowań, najbliższa zabudowa mieszkalno-zagrodowa znajduje się w Pielgrzymce w odległości około 0,5 km. W bliskim sąsiedztwie złoża, od strony północno-wschodniej znajduje się zbiornik wodny powstały w wyniku eksploatacji kruszywa. Od strony północno-zachodniej oraz południowo-zachodniej położone są grunty orne oraz łąki trwałe, natomiast od strony południowo-wschodniej znajduje się droga gminna.

Teren złoża żwirów z piaskiem obejmuje fragment lewobrzeżnej trasy aluwialnej - rędzinnej rzeki Kłopotnicy (lewobrzeżnego dopływu Wisłoki), która przepływa w odległości około 200 m od granic złoża. Powierzchnia terenu w granicach projektowanego wyrobiska górniczego opada łagodnie w kierunku północnym oraz do doliny rzeki Kłopotnicy. W sąsiedztwie złoża znajduje się zbiornik wodny o nazwie „Pielgrzymka” o pow. około 3,5 ha, który powstał na skutek realizacji dotychczasowych eksploatacji kruszywa ze złóż „Pielgrzymka-Jedliny”, „Pielgrzymka-Tarniny” i „Pielgrzymka-Łączki”. Najbliższa eksploatacja kruszywa odbywa się w odległości około 42 m na północny wschód od przedmiotowego złoża. Kolejna trwająca aktualnie eksploatacja dokonywana jest na złożu żwirów z piaskiem „Pielgrzymka-Wadernik” położonym w odległości 300 m.

Wójt jako organ właściwy w sprawie - art. 75 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm., zwanej dalej „ustawą o ocenach”) - na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy o ocenach wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (zwanego dalej „RDOŚ”) z zapytaniem co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zaś w przypadku istnienia takiej potrzeby o opinię co do zakresu raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (zwanego dalej „raportem”).

RDOŚ w piśmie z dnia 12 sierpnia 2013 r. wyraził opinię o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w tym sporządzenia raportu.

Następnie Wójt Gminy Osiek Jasielski postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2013 r. nałożył obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz określił zakres raportu. Postanowienie nie zostało zaskarżone.

Dnia 28 maja 2014 r. do Wójta Gminy wpłynął raport. Dla terenu, na którym planowane jest przedsięwzięcie inwestycyjne nie istnieje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Następnie Wójt Gminy Osiek Jasielski przeprowadził postępowanie z udziałem społeczeństwa oraz wystąpił do RDOŚ o uzgodnienie.

Pismem z dnia 29 sierpnia 2014 r. RDOŚ wezwał inwestora do uzupełnienia raportu, wskazując, że braki merytoryczne w stosunku do wymagań dla tego typu dokumentacji określonych w art. 66 ust. 1 ustawy o ocenach nie pozwalają na zajęcie stanowiska w sprawie.

Inwestor uzupełniony raport złożył w dniu 14 listopada 2014 r., dlatego też organ pierwszej instancji w dniu 27 listopada 2014 r. poinformował o tym społeczeństwo, pouczając o prawie zapoznania się z dokumentacją sprawy w terminie dwudziestojednodniowym oraz o możliwości zgłaszania ewentualne uwag i wniosków w tymże terminie. W sprawie nie wpłynęły żadne żądania ani uwagi.

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2015 r. znak: WOOS.4242.4.3.2014.AT-19 RDOŚ odmówił uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia. W uzasadnieniu wskazano, że planowana inwestycja kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (§ 3 ust. 1 pkt 40 lit. a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko - Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.).

W oparciu o posiadane dane referencyjne Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego (dalej również jako „WZS”) RDOŚ stwierdził, że eksploatacja kruszywa planowana jest na terenie:

- a) chronionego środowiska przyrodniczego zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion* (6410) zajmującego w ramach OZW Wisłoka z Dopływami obszar 66,5 ha;
- b) siedliska trzech gatunków motyli: czerwończyka nieparka *Lycaena dispar* (1060) modraszka telejus *Phengaris (Maculinea) teleius* (1059) i modraszka nausitous *Phengaris (Maculinea) nausithous* (1061) zajmujących w ramach OZW Wisłoka z Dopływami obszar około 32 ha.

Działki, na których planuje się eksploatację w całości znajdują się w granicach płata w/w siedliska przyrodniczego oraz siedliska motyli.

W ocenie RDOŚ planowane przedsięwzięcie będzie w sposób znacząco negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony OZW Wisłoka z Dopływami, gdyż spowodowałaby pogorszenie stanu siedliska przyrodniczego, a tym samym siedlisk trzech gatunków motyli, oraz pogorszyłaby integralność OZW Wisłoka z Dopływami. Powyższe skutkowałoby naruszeniem art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.), zwanej dalej „U.o.p.”.

Za taką konstatacją stanęły następujące ustalenia:

- w wyniku realizacji przedsięwzięcia bezpośrednio zniszczonych zostanie 0,99 ha siedliska przyrodniczego 6410, co stanowi 1,5 % zasobów tego siedliska w obszarze;
- uszczuplenie zasobów środowiska uznano za znaczące, nie podzielając poglądu przedstawionego w raporcie dotyczącego możliwości rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego, gdyż zdaniem RDOŚ nie ma żadnej pewności na wkroczenie siedliska w przekształcony, w związku z wydobywaniem kruszywa teren; zdaniem organu uzgadniającego są to wyłącznie przypuszczenia, które z uwagi na zasadę przezorności w ochronie obszarów Natura 2000 należy ocenić niekorzystnie;
- o istotności oddziaływania świadczy również wartość niszczonego siedliska i znaczenie OZW Wisłoka z Dopływami dla jego ochrony (ogólna ocena B-dobra); w dokumentacji WZS wskazano, że ze względu na dobry stan zachowania, duże bogactwo gatunkowe i ogólną rzadkość tego typu siedlisk, ich ostoja jest niezwykle istotna dla sieci Natura 2000; pogarszając stan zachowania w tym obszarze pogarsza się stan zachowania siedliska w kraju;
- łąki trzęślicowe należą do najcenniejszych pół-naturalnych zbiorowisk Polski i Europy Środkowej, mających ważne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności;
- siedlisko 6410 w Polsce otrzymało ocenę ogólną U1 (ocena niewłaściwa) zatem Polska w oparciu o Dyrektywę Siedliskową winna dążyć do odtworzenia stanu właściwego siedliska przyrodniczego;
- realizacja inwestycji doprowadzi do zniszczenia 3 % siedlisk gatunków motyli, które również uznano za znaczące podpierając się orzeczeniem wydanym w sprawie C-418/04 Sandymount Strand/Tolka Estuary (gdzie za znaczące uznano negatywne oddziaływanie na 0,08 % obszaru Natura 2000, gdyż teren ten stanowił integralną część całego obszaru Natura 2000 z uwagi na procent występowania na nim osobników z poszczególnych populacji ptaków);
- w całym OZW Wisłoka z Dopływami wskazane gatunki motyli występują jedynie na obszarze 32 ha a ponadto podlegają ścisłej ochronie gatunkowej (znajdują się na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce, Czerwonej Liście IUCN, Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, wymienione zostały w I Załączniku Konwencji Berneńskiej o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk z dnia 19 września 1979 r. oraz w II i IV Załączniku Dyrektywy Siedliskowej); ponadto aktualne trendy ochrony wskazują, że w całej Europie następuje dramatyczny i ciągły spadek indeksu populacji gatunków motyli „wskaźnikowych” (pośród nich był modraszka nausitous) - zmniejszenie stanu wyjściowego z lat 90-ych XX wieku o 50 %;
- rozłożenie eksploatacji wyrobiska w czasie nie ma znaczenia dla jej skutków, gdyż skumulowany efekt oddziaływania będzie taki sam;
- siedlisko przyrodnicze oraz siedlisko gatunków motyli zostało już uszczuplone wskutek eksploatacji kruszywa z sąsiednich złóż oraz w wyniku niewłaściwego użytkowania gruntów, na jakich siedliska te występują - zdaniem RDOŚ w następstwie łącznego oddziaływania eksploatacji kruszywa ze złoża „Pielgrzymka-Strykówki” oraz eksploatacji z innych funkcjonujących złóż powierzchnia siedliska 6410 uszczuplona zostanie o około 4,9 %, a motyli aż o 10 %;
- zdaniem RDOŚ wadą raportu jest nieodniesienie się do zasobów siedlisk motyli wyznaczonych w ramach WZS (wielkość ta powinna być głównym przedmiotem analiz),

natomiast odniesienie się do potencjalnych siedlisk motyli, do ich zasobów oraz porównania powierzchni przedsięwzięć powoduje sztuczne zaniżanie procentu uszczerbku siedlisk;

- każde dodatkowe uszczuplenie zasobów siedliska przyrodniczego 6410 oraz gatunków motyli musi być kwalifikowane za znacząco negatywne gdyż zmienia zasięg, strukturę i funkcję w/w siedlisk, zagrażając trwaniu tych zasobów w OZW Wisłoka z Dopływami w ogóle i we właściwym stanie ochrony;
- powstanie po eksploatacji wyrobiska zbiornika wodnego przyjaznego przyrodzie nie zminimalizuje oddziaływania na przedmioty ochrony OZW Wisłoka z Dopływami, gdyż nie jest to działanie adekwatne do istniejącego zagrożenia i zmian;
- planowana inwestycja wpisuje się w zjawisko sukcesywnego uszczuplania zasobów siedliska przyrodniczego 6410 i siedlisk motyli, gdyż dotyczy szeregu drobnych przedsięwzięć zmierzających do „powolnego uśmiercenia” chronionych w ramach obszarów Natura 2000 elementów przyrody; obecnie analizowane siedliska zostały zdegradowane, ale nie na tyle zniszczone, by nie można było przeprowadzić działań naprawczych;
- aktualny stan siedliska wynikający z jego niewłaściwego użytkowania nie może stanowić argumentu za wydaniem zgody na realizację przedsięwzięcia, w wyniku którego w sposób trwały zostanie ono uszczuplone (wręcz przeciwnie powinny zostać podjęte działania naprawcze);
- spostrzeżenia raportu w części dotyczącej wykształcenia bogatej warstwy mchów podważają rzetelność wykonania przez ekspertów działających w ramach WZS prac mających na celu wyznaczenie siedlisk przyrodniczych; przy czym bogata warstwa mchów wcale nie jest warunkiem wyróżniania siedlisk 6410, gdyż wykształca się ona na najbardziej wilgotnych postaciach siedliska; do siedlisk 6410 zalicza się nawet postaci z dużym udziałem gatunków łąk świeżych, a nawet termofilnych gatunków okrajów i muraw, jak np. macierzanki; pomimo istnienia niekorzystnych stosunków wodnych siedliska jednak wykształciły się skoro zostały zdiagnozowane w ramach WZS;
- RDOŚ podzielił spostrzeżenia autorów raportu, co do możliwości odtworzenia siedlisk gatunków motyli, jednakże na pewno nie będzie to możliwe, jeżeli dojdzie do eksploatacji kruszywa.

Działania uniemożliwiające poprawę stanu zachowania siedlisk o niezadowalającym lub złym stanie zachowania, w tym działania opóźniające lub uniemożliwiające osiągnięcie celów ochrony w danym obszarze Natura 2000 to działania negatywnie oddziałujące na cele ochrony obszaru Natura 2000. Skoro siedlisko 6410 oraz siedlisko gatunków motyli w obrębie złoża przeznaczonego pod eksploatację zostało przekształcone, dlatego też koniecznym jest podjęcie działań naprawczych, zmierzających do odtworzenia siedlisk.

Mając powyższe na uwadze RDOŚ nie podzielił wniosków przedstawionych w raporcie, co do braku znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na OZW Wisłoka z Dopływami, w tym jego integralność.

Decyzją z dnia 27 marca 2015 r. Wójt Gminy Osiek Jasielski odmówił ustalenia warunków realizacji przedsięwzięcia polegających na wydobywaniu żwirów z piaskiem ze złoża „Pielgrzymka-Strykówki”. W uzasadnieniu Wójt Gminy stwierdził, że planowane przedsięwzięcie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, podzielając w całości argumentację RDOŚ zawartą w postanowieniu z dnia 10 lutego 2015 r. Wydając rozstrzygnięcie Wójt kierował się treścią art. 80 ustawy o ocenach, tj. wskazując na związaną odmową uzgodnienia zawartą w postanowieniu RDOŚ. Mając na względzie, że nie jest możliwe określenie takich warunków realizacji przedsięwzięcia, które pozwoliłyby na eksploatację przedmiotowego złoża, odmówiono wydania tzw. decyzji środowiskowej.

Od powyższej decyzji odwołanie wniósł inwestor domagając się jej uchylenia w całości, jak również postanowienia RDOŚ z dnia 10 lutego 2015 r., które zostało wydane z naruszeniem art. 7 i art. 77 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 ze zm.), zwanej dalej „K.p.a.”. W ocenie inwestora rozstrzygnięcie RDOŚ zostało oparte o wyniki pracy WZS oraz własne przypuszczenia. Skutkiem czego złamano kardynalną zasadę stanowiącą, że wyniki przedstawione w raporcie są zastępowane przez RDOŚ przypuszczeniami i daleko idącymi spostrzeżeniami nie mającymi podstaw naukowych. Odwołujący dalej wskazał, że wiarygodny, wielomiesięczny materiał naukowy nie został poddany krytycznej analizie, lecz zastąpiono go przypuszczeniami z za biurka urzędniczego.

Inwestor nie zgodził się z zarzutami RDOŚ, jakoby źle gospodarzył na swojej nieruchomości, uznając je za nieporozumienie i daleko idącą ignorancję ze strony urzędnika państwowego.

Ponadto wadą rozstrzygnięcia RDOŚ było pominięcie skutków przeprowadzenia w ramach inwestycji monitoringu środowiska, który pozwoli na obserwację oraz właściwą ocenę sytuacji w przyszłości. Organ opiniujący zbyt skupił się na czynieniu studiów porównawczych nie związanych bezpośrednio z niniejszą sprawą zamiast skupić się na jej przedmiocie.

Nie zgadzając się z tezą RDOŚ, że planowana inwestycja będzie negatywnie oddziaływać na przedmiot ochrony OZW Wisłoka z Dopływami (gdyż z raportu nie wynika, że takie wystąpi) Odwołujący wniósł o ponowne przeanalizowanie raportu przez zespół niezależnych ekspertów, którzy dokonają niezależnej oceny sprawy.

Mając na uwadze, że w sprawie zupełnie zignorowano interes strony, jak również niedokładnie wyjaśniono stan faktyczny sprawy, niewyczerpująco zebrano i rozpatrzono materiał dowodowy, wniesiono o uwzględnienie odwołania.

Mając na uwadze wyżej ustalony stan faktyczny sprawy, skład orzekający zważył co następuje:

Odwołanie jako zasadne zasługuje na uwzględnienie.

Zamierzenie inwestycyjne inwestora (wydobywanie żwirów z piaskiem ze złoża „Pielgrzymka-Strykówki” na działkach o nr ew. 43/1, 43/2 i 43/3 w miejscowości Pielgrzymka) należy zaliczyć do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Stwierdzić bowiem należy, że o tym, które przedsięwzięcia mogą zawsze znacząco oddziaływać, a których oddziaływanie na środowisko może być tylko potencjalne, przesądza wydane na podstawie art. 60 ustawy o ocenach rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.). Wydobywanie kopalin ze złoża metodą odkrywkową inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 27 lit. a (czyli wydobywanie kopalin z obszaru górniczego poniżej 25 ha) w odległości około 25 m od OZW Wisłoka z Dopływami – PLH180052 oznacza konieczność zakwalifikowania inwestycji jako mogącej potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (§ 3 ust. 1 pkt 40 lit. a w/w rozporządzenia).

Powyższa konstatacja wiązała się z koniecznością wystąpienia przez Wójta do RDOŚ z zapytaniem, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zaś w przypadku istnienia takiej potrzeby o opinię, co do zakresu raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W piśmie RDOŚ z dnia 12 sierpnia 2013 r. wyrażono opinię o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym sporządzenia raportu. Jako, że planowane przedsięwzięcie zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zaś o decyzję środowiskową wystąpiono w sytuacji określonej w art. 72 ust. 1 pkt 4 ustawy o ocenach (przed wydobywaniem kopalin ze złóż) dlatego też na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o ocenach stosowanego *a contrario*, organ prowadzący postępowanie główne nie miał

obowiązku uprzedniego zaopiniowania potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko z właściwym inspektorem sanitarnym.

Następnie Wójt Gminy postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2013 r. nałożył obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz określił zakres raportu. Po otrzymaniu - uzupełnionego zgodnie z wytycznymi RDOŚ - raportu Wójt Gminy Osiek Jasielski przeprowadził postępowanie z udziałem społeczeństwa oraz wystąpił do RDOŚ o uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia. Przy czym brak było obowiązku uzyskania opinii właściwego inspektora sanitarnego z uwagi na stosowany *a contrario* art. 77 ust. 1 pkt 2 ustawy o ocenach.

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2015 r. RDOŚ odmówił uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia. Mając na względzie, że z woli ustawodawcy postanowienie uzgadniające na etapie wydawania decyzji środowiskowej są niezaskarżalne (art. 77 ust. 7 ustawy o ocenach), kontrola ich legalności odbywa się na etapie rozpatrywania odwołań od decyzji środowiskowej. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 grudnia 2011 r., sygn. akt IV SA/Wa 1637/11 (ogólnodostępny w CBOSA na stronie <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>) stwierdził, że *o ile z twierdzeń strony można było wywieść, iż podważa ona zasadność zajętych wcześniej stanowisk (niepodlegających zaskarżeniu w odrębnym trybie), ich ocena była obowiązkiem organu odwoławczego. Reasumując organ wydający decyzję środowiskową musi mieć na uwadze treść uzgodnień i opinii, w myśl art. 80 ust. 1 pkt 1 ustawy o ocenach, nie jest jednak wyłączona możliwość merytorycznej ich oceny.*

Powodem odmowy uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia był znacząco negatywny wpływ przedsięwzięcia na OZW Wisłoka z Dopływami, w tym jego integralność.

Skład orzekający nie podziela tak wyrażonego stanowiska organu współdziałającego, gdyż zostało ono sformułowane przedwcześnie, z naruszeniem art. 7, art. 77 § 1 oraz art. 80 i art. 84 § 1 K.p.a.

Po zapoznaniu się z uzupełnionym raportem, mając na względzie informacje zawarte w Standardowym Formularzu Danych (SDF) oraz wnioski wynikające z prac ekspertów WZS, posiłkując się orzecznictwem ETS, RDOŚ stwierdził, że dla chronionego środowiska przyrodniczego zamiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion* (6410) oraz dla siedliska trzech gatunków motyli: czerwończyka nieparka *Lycaena dispar* (1060) modraszka telejus *Phengaris (Maculinea) teleius* (1059) i modraszka nausitous *Phengaris (Maculinea) nausithous* (1061) eksploatacja żwirów i piasków w Pielgrzymce będzie miała znacząco negatywny wpływ.

RDOŚ zestawiał ogólnodostępne dane dotyczące chronionego obszaru Natura 2000 z danymi zawartymi w raporcie i doszedł do wniosku, że spostrzeżenia poczynione przez autorów raportu nie dają pewności, że istotne dla Wspólnoty Europejskiej tereny (siedliska) zostaną zachowane bez uszczuplenia, wręcz przeciwnie, eksploatacja kopalni uniemożliwi przywrócenie właściwego stanu obszaru Natura 2000 do stanu sprzed jego niewłaściwego użytkowania.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że weryfikacja raportu jest podstawowym elementem postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (art. 3 ust. 1 pkt 8 ustawy o ocenach). Zaś sam raport jest jednym z istotniejszych dowodów na podstawie, którego nie tylko sporządza się ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, lecz wydaje następnie decyzję środowiskową. Waga dokumentu, jakim jest raport, jest niebagatelna, jako że stanowi on podstawowy dokument, na którym opiera się organ wydając decyzję rozstrzygającą o istocie sprawy. Tym samym raport winien być rzetelny, spójny oraz wolny od niejasności i nieściśłości (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 29 stycznia 2009 r., sygn. akt II SA/Łd 732/08). Jednocześnie nie ulega wątpliwości, że dokument ten podlega analizie tak jak każdy dowód w sprawie, zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, a więc mając na uwadze zasady logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego. Ostateczny kształt raportu (po uzupełnieniu) został nadany przez zespół w składzie: dr Grzegorz Guzik, mgr inż. Janusz Guzik, mgr Jan

Kowalski, dr Wojciech Kudła, mgr Adam Mendakiewicz, mgr inż. Kazimierz Szerłaż. Przy czym w raporcie brak jest informacji o kwalifikacjach czy kierunkach wykształcenia autorów, jak również wiadomości, czy któraś ze sporządzających go osób w czasie sporządzenia raportu była biegłym z listy Wojewody Podkarpackiego – zgodnie z pkt 10 wniosku o nadanie uprawnień ujętych w zał. nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lutego 2000 r. w sprawie biegłych z listy wojewody (Dz.U. Nr 15, poz. 199) uprawnienia mogły być nadawane w zakresie postępowania wodnoprawnego, ochrony przyrody, sporządzanie ocen oddziaływania na środowisko.

Brak szerszych danych o autorach raportu nie dyskwalifikuje tego dokumentu (*a contrario* art. 66 ust. 1 pkt 19 ustawy o ocenach nie jest to obligatoryjnie wymagane), jednak w ramach zasady swobodnej oceny dowodów nie można przypisywać mu większej wagi niż twierdzenia formułowane przez strony postępowania (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 stycznia 2012 r., sygn. akt IV SA/Wa 1631/11, ogólnodostępny w CBOSA na stronie <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>). W takiej sytuacji rolą organu współdziałającego było dokonanie oceny materiału dowodowego w pierwszym rzędzie z uwzględnieniem zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania (zasada swobodnej oceny dowodów - art. 80 K.p.a.), a następnie wskazanie, dlaczego odmawia dania wiary konstatacjom zawartym w raporcie (w zakresie znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko). Tak też postąpił RDOŚ, niemniej w ocenie składu orzekającego odrębne ustalenia organu współdziałającego – wbrew wynikom prac (w tym także terenowych obserwacji) autorów raportu – zostały przeprowadzone w sposób niewystarczający by, mogły stanowić podstawę prawidłowego rozstrzygnięcia w postępowaniu środowiskowym.

Zauważyć bowiem należy, że jeżeli organ poweźmie wobec raportu jakiegokolwiek wątpliwości, to ma prawo wezwać stronę do jego uzupełnienia, a także może sięgnąć do innych środków dowodowych, w tym powołać biegłego, do którego będą mieć zastosowanie przepisy K.p.a. (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 marca 2012 r., sygn. akt IV SA/Wa 1164/10, ogólnodostępny w CBOSA na stronie <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>).

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie w wyroku z dnia 19 lipca 2012 r., sygn. akt II SA/Lu 354/12 (ogólnodostępny w CBOSA na stronie <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>) zauważył, że organ ma prawo określać samodzielnie zakres raportu, w tym ma prawo żądać od inwestora dodatkowych wariantów przedsięwzięcia (art. 68 ustawy o ocenach), lecz nie jest związany jego ustaleniami (art. 85 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o ocenach), ma również prawo wydać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla wariantu innego niż zaproponowany przez inwestora (art. 81 ust. 1 ustawy o ocenach), może również zastosować środki, o których mowa w art. 34 U.o.p. W istocie ustawodawca przyznał więc organowi szerokie kompetencje w zakresie decydowania o uwarunkowaniach środowiskowych przedsięwzięcia, bowiem to organ może modyfikować kształt tego przedsięwzięcia. Przyznanie organowi takich szeroki kompetencji wymaga jednak od niego szczególnej wnikliwości i staranności w prowadzeniu postępowania dowodowego, zwłaszcza, że ustawodawca zrezygnował jednocześnie z wprowadzenia obowiązku sporządzania raportu przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę i szczególne uprawnienia (raport powinien zawierać jedynie nazwisko osoby lub osób go sporządzających, art. 66 ust. 1 pkt 19 ustawy o ocenach). Zwykle postępowanie w przedmiocie środowiskowych uwarunkowań będzie wymagało więc powołania biegłego, zwłaszcza, jeśli w toku postępowania zgłaszane są sprzeczne z ustaleniami raportu opinie i oceny. W postępowaniu tym odwoływanie się przez organ wyłącznie do autorytetu autorów raportu bez szczegółowego odniesienia się do odmiennych opinii innych stron postępowania nie może więc być wystarczającym, spełniającym wymogi zasady praworządności, uzasadnieniem rozstrzygnięcia (por. również z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 28 marca 2012 r., sygn. akt II SA/Po 736/11, ogólnodostępny w CBOSA na stronie <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>).

Tak więc sporządzenie raportu nie zwalnia organu uzgadniającego od czynienia własnych ustaleń w zakresie ochrony środowiska, zmierzających do zweryfikowania przedstawionych w raporcie danych (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 grudnia 2009 r., sygn. akt II OSK 1877/08, ogólnodostępny w CBOSA na stronie <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>).

Natomiast w przypadku uznania, że ujawnione okoliczności dyskwalifikują sporządzony raport organ winien rozważyć konieczność powołania niezależnego biegłego do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 8 września 2010 r., sygn. akt II SA/Bd 356/10, ogólnodostępny w CBOSA na stronie <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>).

Pomimo tego, że uzasadnienie odmowy uzgodnienia zawiera argumenty, które zdaniem RDOŚ legły u podstaw rozstrzygnięcia, w ocenie składu orzekającego nie mogą być wystarczające do podważenia wiarygodności raportu w sytuacji, gdy nie znajdują one odzwierciedlenia w materialne dowodowym zgromadzonym w sprawie.

W (uzupełnionym) raporcie zespół ekspertów wskazał na następujące okoliczności:

1. W części raportu dotyczącej opisu przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia (str. 80 i n. tom I) wskazano, że w sytuacji braku realizacji przedsięwzięcia i zaniechaniu dotychczasowego wykorzystania nastąpi wkroczenie na te tereny sukcesji roślinnej przeobrażającej łąki w tereny zakrzewione i zadrzewione. Analizując zjawiska jakie zachodzą na innych gruntach porównywalnego przeznaczenia (dawne agrocenozy, obecne nieużytki rolne) położonych w dolinie Wisłoki i jej dopływów, w ich dolnych i środkowych biegach stwierdzono, że ekspansywne gatunki roślin obcego pochodzenia (głównie Ameryka Północna) w sposób wręcz niepohamowany rozprzestrzenia się.
2. Aktualnie ekspansja roślinności inwazyjnej (połączona z zaprzestaniem wykaszania) przyczyniła się do postępującego zanikania areалу łąk świeżych (siedlisko przyrodnicze 6510) – którego stopień reprezentacji w PLH 180053 jest obecnie bardzo niski (w 2010 r. klasa D). Co prawda w obrębie PLH 180052 stopień degradacji łąk świeżych przez agriofity nie jest jeszcze tak wysoki, ale postępujący z każdym rokiem.
3. Powstanie zbiornika wód eutroficznych – w efekcie realizacji inwestycji – częściowo spowolni dalszą ekspansję kenofitów posuwających się z dołu rzeki w jej górę, gdyż roślinność wodna i przywodna (w ciągu około 2 lat) skolonizuje nowy akwen. W szczególności przerwana zostanie ekspansja monokultury nawłoci, znacząco zubażająca na terenie Gminy Osiek Jasielski panującą w dolinie rzeki Kłopotnicy i Wisłoki bioróżnorodność.
4. Lokalne zwirownie w pejzażu doliny Wisłoki i Kłopotnicy są nieodłącznym elementem krajobrazu stanowiące malownicze enklawy siedliskowe, które w większości zostały włączone do sieci Natura 2000 (co potwierdza w nich rozwój naturalnej sukcesji przyrodniczej).
5. Niepodejmowanie przedsięwzięcia spowoduje nieracjonalne zagospodarowanie działek objętych wnioskiem, bowiem prowadzona obecnie eksploatacja kopaliny zmieniła charakter obszaru, który bez dalszych prac górniczych nie pozwoli na kompleksowe zrehabilitowanie przeobrażonego antropopresją terenu
6. Dlatego też, przeanalizowano trzy całkowicie odmienne od siebie warianty (niepodejmowanie przedsięwzięcia, wariant eksploatacji kopaliny metodą odkrywkową wraz z przeprowadzeniem rekultywacji obszaru poeksploatacyjnego, racjonalny wariant alternatywny-dodatkowe odpowiednie ukształtowanie skarp w północnej oraz południowej części rekultywowanego wyrobiska) dochodząc do wniosku, że zaprzestanie przez inwestora dotychczasowego sposobu użytkowania (kontynuacji upraw polowych na działkach 43/1, 43/2 i 43/3) może doprowadzić do powstania niekorzystnych dla szeroko pojmowanego środowiska przyrodniczego procesów (wkroczenie obcych gatunków inwazyjnych z grupy holoagriofitów; trwałe zadomowienie się kenofitów; poszerzenie się o 0,99 ha

wielohektarowej monokultury siedliskowej zdominowanej przez kenofity; umniejszenie bioróżnorodności obszaru).

7. Jako wariant najkorzystniejszy dla środowiska wskazano scenariusz realizacji przedsięwzięcia polegający na uruchomieniu procesu wydobywania kopaliny metodą odkrywkową wraz z przeprowadzeniem rekultywacji obszaru poeksploatacyjnego oraz wdrożenie wszystkich postulatów przedstawionych w racjonalnym wariacie alternatywnym. Przy czym najbardziej rozsądnym wariantem planowanej inwestycji jest wyeksploatowanie udokumentowanych zasobów złoża w całości. Wykonana wówczas rekultywacja gruntów doprowadzi do stworzenia na tym terenie nowego kompleksu siedliskowego, przyczyniającego się do lepszego funkcjonowania złożonych systemów przyrodniczych poprawiając ich bioróżnorodność. Wariant alternatywny zagwarantuje łagodne uformowanie części skarp brzegowo-wodnych o nachyleniu 1:5; wydłużenie zmeandrowanie linii brzegowej zbiornika poprzez ograniczenie tworzenia jedynie jej prostych odcinków; umożliwienie zasiedlania łagodnie zapadających pochyłości brzegu i fragmentu dna, przez roślinność wodną i przywodną. Zbiornik powyrobiskowy na działkach 43/1, 43/2 i 43/3 sprzyjał będzie powstaniu, a także rozwojowi szeregu nisz ekologicznych gotowych do zasiedlenia przez różnorodną faunę wodną i przywodną. Ponadto naturalne zbiorniki tego rodzaju uznawane są obecnie za składowe obszarów Natura 2000 będąc zaliczanymi do siedlisk przyrodniczych w podtypie 3150-2 Eutrficzne starorzecza i drobne zbiorniki wodne. Wskazano, że realizacji zbiornika wodnego będzie miała korzystne znaczenie dla gatunków ryb zasiedlających teren rzeki sąsiadującej z przedsięwzięciem oraz dla gatunków ptaków wodnych i przywodnych: mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, błotniak stawowy *Cirrus aeruginosus*, kokoszka *Gallinula chloropus*, łyska *Fulica atra*, śmieszka *Larus ridibundus*, mewa białogłowa *Larus cachinnans*, słowik szary *Luscinia luscinia*, trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*, strumieniówka *Locustella fluviatilis* oraz ptaków wędrownych.

8. Analiza terenu przyszłej inwestycji – a wówczas pola obsianego owsem - pod względem przyrodniczym (str. 264, tom II) oraz strefy potencjalnego hydrologicznego oddziaływania przedsięwzięcia stwierdzono brak łąk trzęślicowych. Jako przyczynę takiego stanu rzeczy wskazano dokonaną w latach 70-ych XX wieku meliorację, a także utrzymywanie pól należących do Pielgrzymki w kulturze rolnej (nawożenie, oranie, obsiewanie). Likwidacja niezbędnej do istnienia łąk trzęślicowych zmiennowilgotności gruntu następowała wskutek skutecznej melioracji (wycinano wszelkie drzewa i krzewy już na etapie młodych samosiewów), dlatego też uruchomienie kopalni nie przyczyni się do jakichkolwiek zmian procesów wilgotnościowych gleb. Wobec powyższego oraz mając na względzie brak wzajemnych powiązań ze sobą oddziaływań planowaną inwestycję uznano za bezpieczną w odniesieniu do łąk trzęślicowych, których arealy zostaną zachowane pod warunkiem kontynuowania ekstensywnej gospodarki rolnej (a nie brakiem realizacji przedsięwzięcia).

9. Monitoring oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na cele i przedmiot ochrony obszaru PLH 180052 oraz na jego integralność, winien być dokonywany na etapie budowy i eksploatacji kopalni, oraz na etapie rekultywacji (po wyeksploatowaniu złoża). Jako, że potok Kłopotnica nie był dotychczas objęty przyrodniczym monitoringiem naukowym zaproponowano by obserwacją objąć odcinek Kłopotnicy sąsiadujący z inwestycją w odległości około 200 m, licząc od jej granic w kierunku południowo-wschodnim. Ciek na wybranym odcinku posiada wszystkie charakterystyczne stadia zasiedlania przez roślinność (poczynając od fazy bezroślinnej, a kończąc na dojrzałej nadrzecznej olszynie górskiej).

10. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na siedlisko przyrodnicze 6410 oraz na siedlisko motyli niezależnie od stanu ich zachowania została dokonana w 2014 r. Stwierdzono, że blisko jedno hektarowy teren inwestycji nie posiada pokrywy runi łąkowej (od kilku lat prowadzony jest jako uprawa polowa, bronowany talerzowo i obsiewany zbożem w celu pozyskiwania paszy dla bydła). Zatem realizacja inwestycji doprowadzi do bezpośredniej

likwidacji utworzonego przez WZS potencjalnego siedliska *Molinion* na pow. 0,99 ha. W odniesieniu do całej powierzchni siedliska 6410 w granicach PLH 180052 (według SDF z X.2013 66,54 ha) oznaczać to będzie ubytek siedliska na poziomie 1,5 %. Przy czym obecnie na terenie zamierzenia gospodarczego brak jest roślin charakterystycznych dla siedliska 6410 (powołano się na badania z lat 2010-2014). Jako przyczyny takiego zjawiska wskazano działanie starej sieci melioracyjnej (osuszającej teren) jak również nawożenie łąk (w konsekwencji obecny skład roślinności bardziej zbliżony jest do łąk świeżych, niż trzęślicowych). Z analizy starszych zdjęć satelitarnych oraz rozmów z miejscowymi rolnikami wynika, że powierzchnia siedliska wykazana w SDF i określona przez WZS nie w całości zajęta była pod łąki. Skoro tereny położone na południe od rowu melioracyjnego w części były ugorowane, a w części wykaszane, stąd też powierzchnia łąk trzęślicowych może z roku na rok podlegać daleko idącej fluktuacji jakościowo-fizjonomicznej, co powinno być przedmiotem wnikliwego monitoringu naukowego. Spostrzeżenia poczynione przez WZS w 2008 r. uznano za słuszne niemniej przypuszczalnie poczynione w oparciu o częściowe dane. Nie bez znaczenia powinna pozostawać ocena siedliska 6410 dokonana przez WZS (przeciętna M, stan zachowania dobry B).

11. W ocenie autorów raportu nie cała, blisko 1,0 ha powierzchnia eksploatacyjna zostanie bezpowrotnie stracona dla łąki zmiennowilgotnej, gdyż zbiornik powyroboiskowy zostanie otoczony łagodną skarpią o pow. 0,3 ha, na której potencjalnie może odtworzyć się siedlisko 6410, lub podobne do niej 6510. Skoro stosunki wodne po realizacji inwestycji nie ulegną naruszeniu do stanu przedinwestycyjnego, zatem hipotetyczny areal siedliska 6410 pomniejszony zostanie o 1,04 %.

12. Z uwagi na stan zachowania siedliska 6410, autorzy raportu po przeprowadzeniu szczegółowych badań naukowych wskazują nawet na konieczność podjęcia decyzji o jego likwidacji na skutek faktycznego niewystępowania bądź nieodwracalnego zaniku.

13. Eksploatacja kruszywa ze złóż „Pielgrzymka-Jedliny”, „Pielgrzymka-Tarniny” i „Pielgrzymka-Łączki” doprowadziła do zmniejszenia się siedliska 6410 o 3,35 %.

14. Odnośnie siedlisk motyli stwierdzono, że na terenie planowanej inwestycji nie istnieją siedliska rozwoju motyli, zatem nie można mówić o aktualnym trwałym uszczupleniu zasobów z tytułu zajęcia siedliska pod inwestycję, a jedynie o potencjalnym, w wypadku odtworzenia się siedlisk.

15. *Phengaris (Maculinea) teleius* (1059) i *Phengaris (Maculinea) nausithous* (1061) mają siedliska głównie w obrębie siedlisk 6410 i 6510. W oparciu o analizę hydrologiczną, ukształtowanie terenu oraz zasięg 6510 stwierdzono, że 1059 i 1061 mogłyby się potencjalnie odtworzyć na około 60 % powierzchni łąk tego typu. W przypadku PLH 180052 dotyczyłoby to 330 ha z 550,88 ha siedlisk 6510. Natomiast na obszarze 6410 takie siedlisko mogłoby się utworzyć na powierzchni nie mniejszej niż 70 % z wymienionych w SDF 66,54 ha. Razem w obrębie 6410 i 6510 w granicach obszaru OZW Wisłoka z Dopływami daje to potencjalną powierzchnię siedlisk 1059 i 1061 mieszczącą się w przedziale od 322 ha do 445 ha. W skrajnie niekorzystnym dla zasobu siedlisk motyli przypadku (inwestycja całkowicie pokrywałaby się z płatem siedliska motyli) to na czas realizacji przedsięwzięcia doszło do czasowej potencjalnej utraty powierzchni siedlisk (0,99 ha), co oznaczałoby czasową utratę siedlisk w granicach 0,22-0,30 %. W przypadku realizacji zbiornika poeksploatacyjnego, który całkowicie pokrywałby się z płatem siedliska motyli (0,69 ha), wówczas potencjalna utrata powierzchni siedliska wahałaby się w granicach 0,15-0,21 %. Przy założeniu, że po wszystkich wyrobiskach powstaną zbiorniki wodne (łączna powierzchnia 4,19 ha) i w skrajnie niekorzystnym przypadku gdy położenie wszystkich zbiorników całkowicie pokrywałoby się z płatami siedlisk motyli, to powstałaby trwała utrata potencjalnych powierzchni siedlisk w granicach 0,94-1,30 %.

16. Całkowita powierzchnia siedlisk *Lycaena dispar* (1060) jest większa niż w przypadku poprzednich dwóch gatunków. Populacje tego gatunku mają większą tolerancję ekologiczną i mogą obecnie rozwijać się w środowiskach synantropijnych (nawet w pobliżu domostw ludzkich). Na OZW Wisłoka z Dopływami oprócz siedlisk 6410 i 6510 gatunek ten rozwija

się także w innych zbiorowiskach niewymienionych w SDF. Powierzchnię potencjalnych siedlisk tego gatunku oszacowano na 550 ha-600 ha. Przy założeniu skrajnie niekorzystnych dla zasobów siedlisk motyli przypadków (czasowe pokrycie inwestycji z płatem siedliska motyli na pow. 0,99 ha, położenie planowanego zbiornika całkowicie pokrywałby się z płatem siedliska motyli - 0,69 ha, oraz po wszystkich wyrobiskach powstaną zbiorniki wodne o łącznej powierzchni 4,19 ha) utrata powierzchni siedlisk nastąpiłaby odpowiednio w następujących granicach 0,16-0,18 %; 0,11-0,12 %; 0,70-0,76 %.

17. W całości potencjalne siedliska rozwoju motyli mogłyby potencjalnie zostać dotknięte przez różne przedsięwzięcia i działania w skali od 2,2 % do 4,56 % w wypadku 1059 i 1061 i od 1,63 % do 2,67 % w wypadku 1060, z czego około jedna trzecia byłby to uszczerbek trwały. Przy czym ubytek ten miałby miejsce w skrajnie niekorzystnych sytuacjach, a więc kiedy cały obszar dotknięty wpływem przedsięwzięcia miałby 100 % pokrycie siedliskami motyli, uwzględniony rodzaj wpływu wszystkich inwestycji i działań powodowałby maksymalny ubytek zasobów, zmiany w obrębie całego OZW byłyby wyłącznie negatywne i nie dochodziłoby do odtwarzania się żadnych siedlisk w innych miejscowościach.

18. Autorzy raportu stwierdzili, że skumulowany, jednoczesny wpływ kilku inwestycji wydobywczych na środowisko, w tym zajmowane przez kopalnie i przylegające do nich siedliska przyrodnicze 6410 i 6510 nie będzie miał miejsca, gdyż system prowadzenia eksploatacji kopaliny rozłożony będzie w czasie, dzięki czemu skutki planowanego wydobycia, a zwłaszcza generowane wpływy pośrednie będą zminimalizowane.

19. Oceniając istotność oddziaływań zrealizowanych, trwających bądź zamierzonych w sąsiedztwie planowanej inwestycji, na chronione siedliska przyrodnicze wskazano, że skutkiem oddziaływań bezpośrednich przestaną istnieć zakładane przez WZS fragmenty siedlisk łąk trzęślicowych i łąk świeżych wraz z całym złożonym zespołem zasiedlających je organizmów. W odniesieniu do dość rzadkiego w Karpatach siedliska 6410 zauważono, że nawet utrata niewielkiego jego fragmentu winna być wprost proporcjonalna do posiadanego przezeń stopnia cenneści, niemniej ranga ta powinna również uwzględniać aktualny stan zachowania siedliska jego trwałość, reprezentatywność, a także posiadany potencjał możliwości samoodbudowy czy samonaprawy. Nie bez znaczenia jest również położenie traconych fragmentów względem jego środka i całkowitej powierzchni płatu (efekt krawędzi, peryferyjności, fragmentacji).

20. Na obligatoryjnie pozostawianych, niewykaszanych, reprezentatywnych i badawczych powierzchniach łąk, zamiast na gatunki charakterystyczne dla zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych, podczas prac inwentaryzacyjnych dotyczących fitocenoz, natrafiono na liczne nitrofilne, świadczące o wcześniejszym intensywnym, bogatym w materię allochtoniczną ich nawożeniu, bliższemu i sprzyjającemu bardziej łąkom świeżym. Zwrócono uwagę na dynamiczność zmian tego siedliska.

21. Wyróżniono następujące działania mogące wpływać na siedliska 6410, 6510, 1059, 1060, 1061: eksploatacja i transport kruszywa w okresie działania przedsięwzięć (jako czynnik powodujący czasową utratę powierzchni siedlisk), przekształcenie części gruntów w zbiornik wodny (trwały ubytek siedlisk), emisja pyłów związana z eksploatacją złoża i transportem, nieznaczne (0,1-0,2 m) obniżenie poziomu wód gruntowych, działalność rolnicza.

22. Ocena oddziaływań skumulowanych skłoniła autorów raportu do następujących spostrzeżeń. Realizacja przedsięwzięcia w zakresie siedliska 6410 wraz z wcześniejszymi eksploatacjami w sąsiedztwie nie powinna wpłynąć negatywnie na integralność czynników strukturalnych oraz funkcjonalnych (kilkuprocentowy ubytek krańcowych niereprezentatywnych powierzchni siedlisk przyrodniczych nie spowoduje znaczących szkód, stan zachowania siedliska winien być ustalony w oparciu o monitoring naukowy, podatność siedliska 6410 na zagrożenia na skutek działań inwestycyjnych nie uległa zmianie).

23. Efektem oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na integralność PLH 180052 w zakresie motyli i ich siedlisk były następujące wnioski: w środowisku nie wystąpią zmiany na tyle istotne, aby uzasadniona była konieczność zmiany powierzchni OZW; nie

dojdzie do zaniku żadnych istotnych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz stanu ich zachowania oraz ochrony; prognozowany zanik w skrajnie niekorzystnym przypadku (od 0,7 do 1,3 %) uznano za nieistotny, gdyż jest wartością mniejszą niż zmiany fluktuacyjne, wynikające z charakteru siedlisk; inwestycja nie stworzy barier uniemożliwiających przemieszczanie się osobników; warunki ekologiczne (wodne, kumulacja pyłów) nie pogorszą się w stopniu mogącym wpłynąć na zachowanie siedlisk; miejscowy ubytek siedlisk nie doprowadzi do ich fragmentacji; gatunki motyli nie należą do płochliwych z powodu hałasu, zatem w tym zakresie wpływ inwestycji nie występuje.

24. Powstanie zbiorników wodnych nie można upatrywać jako metody ograniczenia ekspansji kenofitów, jednakże zaistnienie stabilnego siedliska wodnego i przywodnego wielorako pozytywnie oddziałuje na całą istniejącą w nim, a także otaczającą go biogeocenozę, z pewnością przyczyniając się do arealowego ograniczenia ekspansji kenofitów w dno dolinne OZW Wisłoka z Dopływami.

25. Realizacja inwestycji nie spowoduje zauważalnych zmian stanu wody na gruntach sąsiednich wskutek likwidacji sieci drenarskiej na obszarze objętym przedsięwzięciem.

26. Emisja hałasu przy założonej koncepcji technologicznej, spełni wymagania ochrony środowiska w zakresie akustycznym.

27. Jako, że kopalnia będzie wydobywała kruszywo w stanie wilgotności naturalnej, spowoduje to skuteczne zabezpieczenie przed powstawaniem zapylenia. Wzrost zapylenia może wystąpić jedynie w okresach długotrwałej, bezdeszczowej pogody, głównie w obrębie kopalni oraz w trakcie wywozu kopaliny (wówczas samochody transportujące będą wyposażone w plandeki). Nierównoczesna i rozproszona praca maszyn sprawi, że emisja spalin nie osiągnie wielkości zagrażających dla środowiska. Ponadto otwarty teren kopalni sprzyjał będzie rozpraszaniu emitowanych przez maszyny robocze i środki transportu gazów spalinowych. Jednocześnie w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza skonkretyzowano pożądane działania stosowanie sprawnych technicznie maszyn i pojazdów, wykonywanie okresowych ich kontroli, a niesprawne urządzenia wycofywane z ruchu, silniki maszyn w czasie przerw a samochodów w czasie załadunku będą wyłączane).

Negatywna ocena wniosków raportu, co do braku znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na PLH 180052 została sformułowana przez RDOŚ na podstawie wyników prac WZS (z 2008 r.) oraz danych z SDF (z października 2010 r., zaktualizowanych w październiku 2013 r.). Skład orzekający nie podzielił argumentów organu współdziałającego z następujących powodów:

1. Autorzy raportu dokonali oceny oddziaływania przedsięwzięcia na siedlisko przyrodnicze 6410 oraz na siedlisko motyli w oparciu o badania z lat 2010-2014, zatem dysponowali aktualniejszym materiałem niż eksperci WZS, czy też dane zamieszczone w SDF. Przy czym każdorazowo stwierdzając odmiennność własnych ustaleń od tych poczynionych na etapie tworzenia obszarów Natura 2000, przytaczano argumenty wyjaśniające przyczyny zaistnienia zmian.

2. Wnioski autorów raportu, co do siedliska przyrodniczego 6410 na południe od rowu melioracyjnego wynikły zarówno z analizy zdjęć satelitarnych, jak również z rozmów z rolnikami oraz terenowych obserwacji. Tylko monitoring środowiskowy jest w stanie wykazać stan zachowania siedliska przyrodniczego zmiennowilgotne łąki trzęślicowe na terenie pod planowaną inwestycję, w sytuacji, gdy z SDF wynika, że dla siedliska 6410 (obszar 66,54 ha) jakość danych została określona jako przeciętna (M). Jest to druga w trójstopniowej skali nota. Najwyższa G jest przyznawana, gdy jakość danych została zweryfikowana na podstawie badań. Przeciętna oznacza, że oceny dokonano na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji (prognoz). Zatem zaobserwowany obecnie na terenie planowanej inwestycji brak roślin charakterystycznych dla siedliska 6410 mógł występować już w czasie tworzenia SDF, na co wskazuje klasyfikacja jakości danych i na co pośrednio wskazują autorzy raportu (sposzczenia poczynione przez WZS w 2008 r. uznano za słuszne, niemniej przypuszczalnie poczynione w oparciu o częściowe dane). Odmiennosc wniosków

autorów raportu nie podważa rzetelności wcześniejszych prac (również częściowo prognozowanych), lecz stanowi ich uzupełnienie. Dlatego też na obecnym etapie postępowania niedopuszczalnym było odrzucenie wyników ocen stanu zachowania siedliska przyrodniczego 6410 zawartych w raporcie, w sytuacji gdy organ nie wskazał obiektywnego dowodu uzasadniającego takie stanowisko (np. weryfikując trafność diagnoz zawartych w raporcie opinią biegłego).

3. Uznanie przez RDOŚ uszczuplenia zasobów środowiska 6410 za znaczące nie znajduje potwierdzenia w raporcie, nie przeprowadzono również żadnego dowodu potwierdzającego takie negatywne oddziaływanie. Utrata 1,5 % zasobów siedliska może być kwalifikowana jako znacząca, niemniej w stanie faktycznym niniejszej sprawy (uzasadnionych wątpliwości autorów raportu czy takie siedlisko na obszarze planowanej inwestycji w ogóle występowało, krawędziowe położenie traconych fragmentów siedliska), kwestia ta powinna zostać szczegółowo wykazana przez organ współdziałający (odmienność wniosków SDF poczynionych bez badań w terenie nie może dyskwalifikować wartości raportu, w sytuacji gdy wnioski w nim zawarte poczyniono również w oparciu o obserwacje w terenie, które miały miejsce w czasie późniejszym, niż identyfikacja obszaru Natura 2000).

4. Spostrzeżenia SDF o szczególnej ochronie łąk trzęślicowych w Rejonie Zawadki Osieckiej należy oceniać w kontekście faktycznego występowania tego siedliska (o ogólnej ocenie B) w obszarze oddziaływania planowanej inwestycji, ale również mając na względzie, że w załączniku I do tzw. dyrektywy siedliskowej, tj. dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.Urz. UE L z 1992 r. Nr 206, poz. 7 ze zm.) zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) nie zostały zakwalifikowane jako siedliska priorytetowe (brak specjalnych przywilejów wynikających z faktu, że dane siedlisko nie występuje głównie w Europie).

5. Realizacja przedsięwzięcia w wariantcie alternatywnym będzie korzystniejsza dla środowiska, niż jego niepodejmowanie. Zaniechanie przez inwestora dotychczasowego rolniczego wykorzystania terenów, doprowadzi do przeobrażenia łąki w tereny zakrzewione i zadrzewione oraz dalszej degradacji przez kenofity. Stworzenie zbiornika poeksploatacyjnego przyjaznego będzie miało więcej skutków korzystnych dla przyrody niż utrzymanie dotychczasowego stanu środowiska.

6. Autorzy raportu stwierdzili, że na terenie planowanej inwestycji nie istnieją siedliska rozwoju motyli, dlatego też możliwa jest jedynie potencjalna ocena uszczuplenia się siedlisk, w wypadku ich odtworzenia. Oceniając prognozowany zanik siedlisk motyli w skrajnie niekorzystnym przypadku uznano go za nieistotny, gdyż jest wartością mniejszą niż zmiany fluktuacyjne (zmiany wynikające z naturalnego przemieszczania się osobników), ponadto miejscowy ubytek nie doprowadzi do fragmentacji populacji, również hałas generowany przy realizacji inwestycji nie wpłynie na zachowania motyli. Z SDF wynika, że jakość danych dotyczących gatunków 1059, 1060, 1061 również ustalono w oparciu o częściowe dane i ekstrapolacje (kod M), oceniając finalnie każdy z gatunków stopniem – B. W załączniku II do dyrektywy siedliskowej czerwończyk nieparka *Lycaena dispar* (1060) modraszka telejus *Phengaris (Maculinea) teleius* (1059) i modraszka nausitous *Phengaris (Maculinea) nausithous* (1061) nie zostały zakwalifikowane jako gatunki priorytetowe.

7. Skoro w ocenie RDOŚ, dodatkowe (uwzględniając efekt eksploatacji kruszywa z sąsiednich złóż oraz sposób użytkowania gruntów na terenie pod planowaną inwestycję) uszczuplenie gatunków motyli musi być kwalifikowane jako znaczące – a taki wniosek nie wynika z raportu – potwierdzenie powyższego powinno wynikać z opinii osób posiadających wiedzę specjalistyczną w danej materii. Analiza uzasadnienia rozstrzygnięcia RDOŚ nie pozwala przyjąć, że w niniejszej sprawie takimi badaniami się posłużono. Ogólne założenia ochrony gatunków motyli, ich znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej, nie mogą *a priori* przekreślać możliwości realizacji inwestycji, gdy takie wnioski nie wynikają z raportu, ani innych dowodów zgromadzonych w sprawie. Stanowisko RDOŚ, że każda kolejna eksploatacja kruszywa musi być kwalifikowana jako znacząco negatywnie oddziałująca na

siedliska gatunków motyli nie wynika z raportu, zatem powinna być wykazana za pomocą innego dowodu, co w niniejszej sprawie również nie miało miejsca.

8. Wnioski wynikające z raportu nie pozwalają przyjąć, że realizacja przedsięwzięcia będzie częścią zamierzonego „powolnego uśmiercania” chronionych elementów przyrody Natura 2000. Zebrany materiał dowodowy nie jest wystarczający do stwierdzenia, że procent ubytku siedlisk (nawet w skrajnie niekorzystnym przypadku) przy zbadanym stopniu dotychczasowego zachowania, możliwości regeneracji i miejsc występowania w ramach PLH 180052 będzie miał charakter znaczący (powodując negatywne oddziaływanie).

9. Ponadto RDOŚ nie uzasadnił dlaczego eksploatacja kruszywa z pewnością uniemożliwi odtworzenia siedlisk gatunków motyli.

10. Oceniając rzeczowość i kompletność raportu w zestawieniu z argumentami zawartymi w uzasadnieniu postanowienia RDOŚ stwierdzić należy, że to stanowisko RDOŚ nie znajduje potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Z powyższych względów skład orzekający Kolegium uznał, że odmowa uzgodnienia zamierzenia inwestycyjnego w Pielgrzymce została dokonana przedwcześnie, bez należytego wyjaśnienia i udowodnienia znaczącego negatywnego wpływu przedsięwzięcia na OZW Wisłoka z Dopływami, skutkujący naruszeniem art. 7, art. 77 § 1, art. 80 i art. 84 § 1 K.p.a.

Jednocześnie skład orzekający zwraca uwagę, że zarzuty stawiane raportowi powinny być oparte na wykazaniu niezgodności tego dokumentu z konkretnym przepisem prawa, tj. art. 66 ustawy o ocenach albo przepisem prawa materialnego, w oparciu o który została ustalona treść wymagania ustalonego w określonym punkcie art. 66 (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 listopada 2010 r., sygn. akt II OSK 1848/10, ogólnodostępny w CBOSA na stronie <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>).

Dlatego też postanowienie RDOŚ z 10 lutego 2015 r. odmawiające uzgodnienia musiało zostać uchylone na podstawie art. 138 § 2 w zw. z art. 142 i art. 144 K.p.a. oraz art. 77 ust. 7 ustawy o ocenach.

Organ uzgadniający, ponownie oceniając warunki realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia, zobowiązany będzie do wydania ponownego postanowienia z uwzględnieniem poczynionych przez skład orzekający uwag. Zatem w pierwszej kolejności rozważy konieczność uzupełnienia materiału dowodowego (np. powołując niezależnego biegłego) celem weryfikacji istotnego dowodu w sprawie jakim niewątpliwie jest raport (art. 138 § 2 zdanie drugie K.p.a.).

Konsekwencją uchylenia opisanego wyżej postanowienia RDOŚ - co wiąże się z koniecznością wydania przez ten organ nowego postanowienia w przedmiocie uzgodnienia - jest uchylenie zaskarżonej decyzji Wójta Gminy Osiek Jasielski wydanej w dniu 27 marca 2015 r.

Organ pierwszej instancji odmawiając ustalenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia nie czyniąc żadnych własnych ustaleń w zakresie ochrony środowiska w całości podzielił argumentację RDOŚ zawartą w postanowieniu z dnia 10 lutego 2015 r. wskazując na związanie odmową uzgodnienia (art. 80 ustawy o ocenach). Mając na uwadze, że treść obu aktów administracyjnych jest tożsama, wady rozstrzygnięcia RDOŚ są również wadami decyzji Wójta. Przy czym Wójt pomimo ustalenia, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, nie ocenił, czy nie zachodziły przesłanki do zastosowania dyspozycji z art. 34 ust. 2 pkt 3 U.o.p. w zw. z art. 81 ust. 2 ustawy o ocenach.

Z uwagi na zakres sprawy jaki ma zostać wyjaśniony i jego znaczenie dla wydania rozstrzygnięcia koniecznym było uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji (art. 138 § 2 K.p.a.).

Mając na uwadze powyższe okoliczności faktyczne i prawne, orzeczono jak w osnowie decyzji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna.

Strona niezadowolona z decyzji może, w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia jej rozstrzygnięcia, wnieść za pośrednictwem Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krośnie (38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 1) skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie.

Stosownie do art. 57 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.) skarga powinna czynić zadość wymaganiom pisma w postępowaniu sądowym, a ponadto zawierać: wskazanie zaskarżonej decyzji, oznaczenie organu, którego działania dotyczy skarga, określenie naruszenia prawa lub interesu prawnego. Do skargi należy dołączyć odpisy dla stron postępowania.

Otrzymują:

1. Tadeusz Kotulak - ŻWIR-BET, ul. Przemysłowa 1, 38-200 Jasło,
2. Teofila Kotulak - ul. Gądky 62, 38-200 Jasło,
3. Wójt Gminy Osiek Jasielski - 38-223 Osiek Jasielski, powiat Jasło
(z prośbą o zawiadomienie społeczeństwa o wydaniu decyzji w trybie art. 85 ust. 3 ustawy o ocenach oraz poinformowanie Kolegium o dacie publicznego zawiadomienia).
4. aa.

Przewodniczący składu:

Piotr Bogacz

Członek sprawozdawca:

Marcin Wołczański

Członek:

Mariusz Zając

